

SIGNHILDS CAFÉ eller "Tankeborgen vid Suckarnas allé".

Av Eivor Lind, Bodträskån

I Glimtarna från 1980, har Ingrid Helmstein skrivit manus efter ett studiearbete. Det handlar om den lilla röda stugan mittför avtagsvägen till Storklinten och Gransjö från väg 97 till Boden.

Stugan är så liten och näpen, och det är svårt att tro det, men i denna stuga bodde Signhild Eriksson och sålde gott kaffe med bygdens bästa struvor, de största anisbröden och den läckraste sockerkakan. Det skedde omkring 1920-1930-talet.

Vi tar det från början. Torsten Pettersson har i Glimtarna 1979 skrivit om madame Eriksson, hustru till bokhållaren, även omnämnd rättaren, Anders Eriksson, anställd på Svartlå bruk omkring förra sekelskiftet. Hans chef, inspektor Hjort, styrde med järnspira över bolagets domäner. Han hade ett ombyttigt lynne med hastigt uppflammande vredesutbrott.

Madame Eriksson med dottern Signhild

Madame Eriksson ömmade för de fattiga arbetarna och deras familjer, som bodde trångt och uselt i arbetarkasernerna, och många hade blivit hjälpta av madame Eriksson, som själv ställde inspektor Hjort mot väggen och med sitt starka rättspatos betvingade inspektorn att ställa upp för sina arbetare. Madame Eriksson åtnjöt därför stor respekt av svartlåborna.

Familjen Eriksson hade en dotter, Signhild. Enligt utsago var Signhild inte riktigt som folk är mest. Fadern dog 1902 och madame Eriksson och Signhild fick inte bo kvar i rättarbostaden, kallad Karolinhuset, på södra sidan ån. Någon pension utbetalades inte, och bostäderna fick bli anspråkslösa, som en liten stuga i Havsträsk, hos Isak Hansson i Norra Svartlå, och i bagarstugan hos Artur Johansson.

Både mor och dotter var duktiga att använda sina händer. De stickade och virkade och sålde sina alster och höll på så sätt den värsta nöden från dörren.

Deras grannar bar till dem smör eller kött eller annat gott. Mor och dotter hade en sorts galghumor, och gav sina bostäder olika namn. I Havsträsk sade de sig bo i Frankrike, och bagarstugan hos Artur Johansson benämndes som Danmark. Det var där madame Eriksson slutade sina dagar och Signhild blev ensam kvar ca 20 år efter att fadern gått bort.

Det var efter moderns bortgång som Signhild fick sin lilla stuga mitt emot vägen till Storklinten. Det var Svartlå byamän som på olika sätt bidrog till husbygget. Så ovanligt var det nog inte i den tidens samhälle att byalaget ställde upp för behövande personer. Madame Eriksson hade under sin livstid hjälpt många och hon, och även hennes dotter, hade gjort sig uppskattade och avhållna.

”Det var något av poesi över Signhild” sade Torsten Pettersson. Signhild kallade sin lilla stuga för ”Tankeborgen”. Namnet stod att läsa på en skylt innanför dörren. Tillägget med adress ”Suckarnas allé” hade en särskild historia.

Hos Artur Johansson, vars bagarstuga varit Signhilds och moderns bostad, bodde en ung flicka. Hon blev kär i en ung man, men kärleken var inte besvarad. I sorgsna tankar vandrade den förälskade flickan genom skogen till sin vän Signhild i ”Tankeborgen” för att gråta ut och bli tröstad. Från den dagen blev stigen till stugan ”Suckarnas allé” för den fantasifulla Signhild.

Signhilds tankelekar hindrade henne inte från att vara praktisk. I sin stuga bakade hon de största anisbröden, de läckraste sockerkakorna, och de sprödaste struvorna för att bjuda sina gäster. Lokalen tillät ingen anhopning av folk, men bybor, skogskarlar, resande som kom vägen förbi och ungdomar på utflykt, bänkade sig vid det enda bordet vid fönstret. Signhild var nöjd med antalet gäster och ville nog också ha tid för sig själv. Hon var en särling, ett stundens barn, som trivdes med att leka med sina tankar.

Torsten Pettersson och några kamrater besökte Signhilds Café en mellandag efter jul. ”Tankeborgen låg där som en liten julprydnad i den vita snön. Julen hade inte gått det lilla huset förbi. Signhild sa till sina besökare: ”Alla har någon som ger dem julklapp, men jag har ingen.” Innan gästerna hunnit reflektera över hennes ord fortsatte hon: ”Nej, ingen utom Signhild.” Så berättade hon, att hon till julen köpt sig en nysilversked, som hon lade fram på julafton. När skeden låg där och glittrade på bordet, sa hon till sig själv: ”Se nu Signhild, här har du fått en julklapp.” Hennes underfundiga julfirande känns både vackert och rörande.

Signhild hade aldrig varit särskilt stark och besvärades av svår reumatism. På äldre dar blev det svårt att reda sig i den lilla stugan som blivit hennes ”Tankeborg.” På 1940-talet fick hon därför flytta till det som vi ibland kallar gamla ålderdomshemmet och har en skylt med ”Home Harads.”

Vad Signhild kallade huset förtäljer inte historien, inte heller om vägen som ledde dit fick något underfundigt namn. Signhild slutade sina dagar på hemmet.

Bilden t.h. visar en interiör från Signhilds café. Här serverades gott hembakat bröd till kaffet.

I Svartlå dialektgrupps samling "Gamla glasplåtar berättar" har vi funnit bilden och även två recept på Signhilds bakverk, som vi presenterar här nedan.

SIGNHILDS VANILJKAKOR

1 skedblad smör (eller margarin)
1 kkp god mjölk
1 kkp strösocker
2 strukna teskedar hjorthornssalt
2 " " vaniljsocker
mjöl efter behag
Obs! Tunn smet!

MANDELKAKA

Om du en mandelkaka vill laga
Skall du 1 hg. mandel taga
Och mala tills den blir fin som snö
mät sedan upp 1 hg. strö
I en stor skål nu sockret lägg
och rör det med gulor från tre färska ägg
När smeten är vit och du trött i din hand
Blandar den malna mandeln ibland.
och fyller allt i form, nyss i ordning gjord
d.v.s. brödad och med smör väl smord
I mycket svag ugn skall du formen baka
servera med vispad grädde din kaka.

Tant Signhild